

Beitelaga i Fjaler, Hyllestad og Høyanger

Saksbehandlar, innvalstelefon

Hermund Mjelstad, 5764 3124

Att. Unni Tveito

Avslag på søknad om forlenging av betinga skadefellingsløyve på ein ulv i Fjaler, Hyllestad og Høyanger

Fylkesmannen i Vestland avslår søknaden om forlenga skadefellingsløyve på ein ulv i Fjaler, Hyllestad og Høyanger.

Vi viser til søknad om forlenging av skadefellingsløyve på ein ulv motteke her 30. november 2020.

Bakgrunn

Det første skadefellingsløyvet i 2020 vart tildelt av Miljødirektoratet frå 3. april til 9. april, og deretter frå 30. april til 9. mai. Frå og med 10. mai til og med 30. november har Fylkesmannen, som rett styresmakt i denne perioden, tildelt betinga skadefellingsløyve kontinuerleg til skadefellingslaget i området. Til tross for stor innsats frå lokalt hald og frå skadefellingslaget har det ikkje lukkast å felle ulven.

Frå 1. desember er det ordinær lisensfelling på ulv i heile region 1, også i Fjaler, Hyllestad og Høyanger. Dette tyder at alle som fyller vilkåra for lisens, og som har løyve av grunneigar, kan jakte på ulven. I perioden 1. desember – 23. desember er det og hjortejakt i området, noko som kan gjere lisensfelling av ulv vanskelegare, men som og kan gjere det enklare om jegerane organiserer seg på ein god måte.

Den aktuelle ulven med ID V821 har vore i Vestland fylke i dei to føregåande beitesesongane (2018 og 2019), og Fylkesmannen har gjeve ei rekke løyve til felling av ulven. SNO har den siste vinteren dokumentert at hannulven er revirmarkerande i området som den har tilhald i. Dette tydar på at ulven har slått seg til ro i eit beiteprioritert område, langt utanfor ulvesona. I Rovdata sin ulvekalkulator er ulven med ID V821, oppgitt å være ein einsleg stasjonær ulv. Ulven er født i Kesberg reviret og har ikkje genetikk som gjer den særskilt verdfull. Det er i søknadene om felling frå beitelaga i området vist til at det er eit betydeleg skadepotensiale på sau dersom ulven blir verande i området.

Lovgrunnlaget

Lisensfelling er heimla i naturmangfaldlova § 18 første ledd b) og c), der kvota er sett av offentlig styresmakt og det er stilt krav om at jeger er registrert i Jegerregisteret for å kunne delta.

Lisensfellingsperioden for ulv utanfor ulvesona er 1. desember – 31. mai. Rovviltnemnda i region 1 har fastsett lisensfellingskvote på 3 ulv i regionen. Etter skadefelling av ein ulv i Rogaland i oktober er restkvoten på 2 ulv. Ulv som blir felt på skadefellingskvoten blir trekt frå kvoten for lisensfelling.

Vedtak om betinga skadefelling er heimla i naturmangfaldlova § 18 første ledd b), om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stogge eller forhindre skade på husdyr, tamrein eller anna eigedom som nemnd i lova § 18 første ledd b), der det på førehand er fastsett kvote og vilkår av overordna styresmakt. Skadefellingsperioden for rovvilt er 1. juni – 15. februar. Rovviltnemnda i region 1 har fastsett kvote for betinga skadefelling i regionen på 3 ulv. Etter skadefelling av ein ulv i Rogaland i oktober er restkvoten på 2 ulv. Ulv som blir felt på lisensfellingskvoten blir trekt ifrå kvoten for skadefelling.

Naturmangfaldlova og rovviltforskrifta dannar den juridiske ramma for Fylkesmannen sitt vedtak i saka.

Naturmangfaldlova sitt formål (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfaldlova § 5 er det eit mål at artene og deira genetiske mangfald blir ivaretatt på lang sikt og at artene førekjem i levedyktige bestandar i sine naturlege områder. Tiltak etter naturmangfaldlova skal likevel avvegast mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. Ei slik avveging skal ikkje medføre at målet i § 5 fell vekk, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nåes på ein annan måte eller i eit anna tempo enn om naturmangfaldet hadde vore det einaste forholdet å vurdere, jf. prinsippet om ein geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfaldlova § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskrifta og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i rovviltregionane.

Etter naturmangfaldlova § 7 skal prinsippa i lovas §§ 8 til 12 leggst til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndigheit. Naturmangfaldlova §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt seinare i vedtaket. § 11 blir ikkje vurdert som relevant for denne saka. Vi visar til naturmangfaldlova § 18 første ledd b), jf. rovviltforskrifta § 13, jf. §§ 1, 2 og 3, der det står:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vidare frå rovviltforskrifta:

Rovviltforskrifta § 1 (Formål): Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 2 (Definisjoner)

(...)3

d) Ulvesone: Østfold, Oslo, Akershus med unntak av kommunene Hurdal, Eidsvoll, Nannestad, Ullensaker, Skedsmo og Gjerdrum, de deler som ligger vest for Glomma av kommunene Nes, Sørum og Fet, samt Nittedal øst for Nitelva, Hedmark med unntak av kommunene Nord-Odal, Stange, Hamar, Løten, Ringsaker, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga og Os, de deler som ligger vest for Glomma av kommunene Åsnes, Våler, Elverum, Åmot, Kongsvinger, Grue og Sør-Odal, samt de deler av Trysil kommune som ligger nord for en rett linje fra der Senna renner ut i Trysilelva til der kommunegrensen mellom Trysil og Engerdal gjør en vinkel ved Litlskorhøa.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4–6 årlige ynglinger av ulv. 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5. Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskrifta § 9 (Fylkesmannen sin myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Fylkesmannen kan av eiga tiltak eller etter søknad gjere vedtak om iverksetting av felling for å hindre framtidig skade innanfor ramma av kvote for betinga skadefelling gjeve av rovviltnemnda, jf. forskrifta § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndigheit til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfelle.

Ved vurderinga av om det skal gjevast løyve til skadefelling skal det leggst vekt på føringane i regional forvaltningsplan, jf. forskrifta § 6. Felling kan berre gjennomførast dersom det ikkje finnast anna tilfredsstillande løysing ut frå prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særleg takast omsyn til

- a) området sin betyding som beitemark
- b) omfang av skader og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) moglegheit for å gjennomføre førebyggjande tiltak

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Det nasjonale bestandsmålet for ulv er 4-6 ynglingar av ulv i Noreg, der 3 skal ha skjedd i revir som i sin heilheit ligg i Noreg. Ynglingar utanfor ulvesona skal medreknast, og der ein del av reviret ligg i Sverige skal desse medreknast med ein faktor på 0,5. For meir informasjon viser vi til Inst. 330 S (2015-2016).

Vi viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 der det blei inngått eit nytt einstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 går det frem i innleiinga at norsk rovviltforvaltning framleis skal skje innanfor ramma av naturmangfaldlova og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettinga etter rovviltforliket av 2004, og den vidare oppfølging av dette.

Kunnskapsgrunnlaget

Rovdata har ansvar for formidling, drift og utvikling av *Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt*. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Ulvebestanden overvakast ved å dokumentere tall på familiegrupper og 4 revirmarkerende par i Skandinavia og i Noreg reknast alle individ i familiegrupper og tall på ynglingar. Overvakinga blir utført i perioden 1. oktober til 31. mars.

Rovdata har 3. juni 2019 publisert endeleg bestandsstatus for ulv i Skandinavia for vinteren 2018/2019. Det er registrert i alt 40 familiegrupper av ulv i Skandinavia, derav 6 heilnorske og 6 familiegrupper i grenserevir. Det er vidare registrer 28 revirmarkerende par, derav 5 i Noreg og 5 grenseoverskridande revir. Sett til det totale talet på familiegrupper og revirmarkerende par i Skandinavia er dette andre året med nedgang i tal registrerte familiegrupper og par. Tal frå Rovdata 13. mai 2020 viser at bestandsstatus for ulv i Noreg er om lag uendra frå 2018/2019.

Bestandsrapporten angir at det er registrert 5 heilnorske ynglingar og 6 ynglingar i grenserevir. Alle revir er registrert i norsk ulvesone. Det berekna talet ynglingar i Noreg er 8 ynglingar inkludert grenserevir, noko som er over det nasjonalt fastsette bestandsmålet på 4 til 6 årlege ynglingar i Noreg, derav minst 3 heilnorske ynglingar. Det blei registrert 10,5 ynglingar av ulv i Noreg registreringssesongen 2017/2018. I samsvar med gjeldande kunnskap om den samla belastninga ulvebestanden blir utsett for jf. naturmangfaldlova § 10, er det i perioden frå 1. juni 2019 til dags dato registrert 23 daude ulvar i Noreg, derav tolv er felt på lisensfelling, sju er felt på skadefelling, to er påkøyrte av bil, ein felt som nødverjerett og for den siste er dødsårsak ukjent.

Når det gjelder føre-var-prinsippet, jf. naturmangfaldlova § 9, er dette mest aktuelt i saker og situasjonar der ein ikkje har tilstrekkeleg kunnskap tilgjengeleg. Etter Fylkesmannen sitt syn er ikkje dette tilfelle i denne saken. Regional forvaltningsplan for rovviltregion 1 viser at heile regionen er prioritert for beitebruk og det er ingen bestandsmål for ulv.

Skadebiletet i det aktuelle området

Det er påvist i alt 21 sau og lam dokumentert eller antatt drepe av ulv i Vestland fylke dei to siste beitesesongane. Fylkesmannen i Vestland har erstatta 159 sau og lam som drepen av ulv i fylket i 2018, og 199 sau og lam som drepen av ulv i 2019. Alle desse påviste og erstatta skadetilfella er med stort sannsyn knytt til den same ulven som no er etablert i grenseområda mellom kommunane Fjaler, Hyllestad og Høyanger. Det første skadetilfellet i 2020 vart påvist av Statens naturoppsyn (SNO) 25. juni. I beitesesongen 2020 er det registrert 11 kadaver (ti dokumentert og eit usikkert) med ulv som skadegjerar. I tillegg er det registrert ein del kadaver der dødsårsak er ukjent. Det er erstatta 137 sau og lam som drepen av ulv i 2020. Måndag 7. desember vart det dokumentert eit lam drepe av ulv i Hyllestad.

Fylkesmannen sin vurdering

Fylkesmannen legg til grunn at den nasjonalt fastsette ulvesona, som er vedtatt av Stortinget og fastsett i rovviltforskrifta § 2 d, og iverksetting av dette i den regionale forvaltninga, har innarbeida dei faktorane som er nedfelt i naturmangfaldlova § 12. Dette inneberer at avgrensinga av forvaltningsområdet er gjort ut frå ei samla vurdering, og at løysinga som er vald forventast å gje det beste samfunnsmessige resultatet.

Det aktuelle området som ulven har slått seg ned i, og markerer revir i, er langt utanfor den fastsette ulvesona og er i følge forvaltningsplanen for rovvilt i region 1, beiteprioritert område. Det har vore observasjonar og skadar av ulv i det aktuelle området dei tre siste beitesesongane (2018, 2019 og

2020). Alle sporfunn, DNA funn og bilete på viltkamera i løpet av 2020 tilseier at den aktuelle ulven er ein einsleg stasjonær ulv.

Det er påvist skadar på sau i området både i 2018, 2019 og i 2020. Totalt er 522 sau/lam erstatta som drepne av ulv i området. Etablering av ulv i det aktuelle området utgjer eit konkret skadepotensial for sau på utmarksbeite.

Lisensfellingsperioden for 2019-2020 vart avslutta i området 31. mai, utan felling av ulv. Frå 1. juni gjeld kvoten for betinga skadefelling vedteke av rovviltnemnda i region 1. Denne kvoten er på 3 ulv og gjeld fram til 15. februar 2021. Etter skadefelling av ein ulv i Rogaland 16. oktober 2020 er attverande kvote 2 ulv. Frå 1. desember gjeld ny lisensfellingsperiode fram til 31. mai 2021.

Søknaden

Søktarane ønskjer å ha eit skadefellingsløyve i beredskap som kan nyttast dersom det blir snø og gode forhold for sporleiting, og det vil vere trong for å samle eit stort mannskap på kort tid. Manglande grunneigarløyve er eit moment som dei meiner tilseier at det vil vere ein fordel med skadefellingsløyve.

Vurdering

Det er i år gjort mange vedtak om løyve til skadefelling av ulven i Fjaler, Hyllestad og Høyanger. Miljødirektoratet har gjort to vedtak om skadefelling og Fylkesmannen har gjort 14 vedtak om skadefelling. Det har likevel ikkje lukkast å felle den skadegjerande hannulven. Skadefellingslaget, med hjelp av lokale krefter, har lagt ned ein stor innsats for å felle ulven, det er plassert ut mange viltkamera og ulven er observert og funne spor av fleire gonger. Felling av rovdyr på barmark er i utgangspunktet svært krevjande, og terrenget der ulven held til i er variert, uoversiktleg og vanskeleg å jakte i.

Lisensfelling kan vere ein effektiv jaktform, spesielt dersom fleire jegerar organiserer seg i eit område og jakter som eit lag. Jegerar i nærområdet vil ha kort responstid og kan dra ut ved gode sporingsforhold. Det er mange eksemplar på vellukka lisensfelling av ulv andre stader i landet. Dersom ikkje alle grunneigarane har gjeve løyve til lisensfelling kan det sjølvstendig komplisere fellingsforsøket. Fylkesmannen har ikkje oversikt over tal registrerte lisensjegerar eller over grunneigarar som ikkje har gjeve løyve til jakt på deira eigedom. Det er heller ikkje vårt ansvar. Vi ser det likevel som viktig at grunneigarar har gjeve løyve til jakt på sin eigedom. Lisensfelling er i utgangspunktet ein skademotivert felling av eit bestemt tal rovdyr.

Eit skadefellingslag som jakter på ulven, samstundes som det er lisensjakt i området, er ingen god situasjon. Det kan oppstå uheldige episodar med jegerar som ikkje veit om kvarandre, og det kan heller ikkje påleggast samarbeid mellom lisensjegerar og skadefellingsjegerar.

Vår vurdering er at dersom ein fellingsaksjon skal vere vellukka, så må sporingsforholda ligge til rette for dette. Snødekt mark er den sikraste måten å finne spor etter ulven på, utfordringa er at i dette området er snøforholda usikre, og gjerne kortvarige. Dette set krav til jegerane om kort responstid og bruk av motoriserte hjelpemiddel for avgrensing og ringe inn ulven. Truleg er helikopter, kombinert med bakkemannskap, den beste moglegheita for å felle ulven i vinter, før neste beitesesong. Vi vurderer det slik at Statens naturoppsyn (SNO) har dei beste forutsetningane for å kunne utføre eit slikt oppdrag når tilhøva er dei rette.

Klima- og miljødepartementet har i brev 27. oktober 2020 formidla at Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn har ei særleg merksemd og beredskap i denne saka, og skal følgje nøye med på

situasjonen utover vinteren. Og at det kan bli aktuelt å vurdere nye tiltak i området som og involverer fellingspersonell frå Statens naturoppsyn.

Fylkesmannen finn det naudsynt å presisere at vi ser alvorleg på situasjonen der vi no kan gå mot den fjerde beitesesongen med ulv i beiteområdet. Det er reell fare for at beitebrukarar vil legge ned drifta, og det er ikkje i tråd med gjeldande rovviltpolitikk. Dette understøtter vår vurdering om at eventuelle fellingsforsøk på ulven no må utførast av SNO. Lisensfellinga går uansett sin gang frå 1. desember, og er ein god moglegheit til å felle ulven.

Etter ei totalvurdering finn vi at søknaden om forlenga skadefellingsløyve på ein ulv i kommunane Fjaler, Hyllestad og Høyanger blir avsele.

Vedtak

Fylkesmannen avslår søknaden om forlenga skadefellingsløyve på ein ulv i kommunane Fjaler, Hyllestad og Høyanger kommune.

Klagerett

Partane i saka og andre med klagerett etter forvaltningslova, kan klage over avgjerda innan tre veker etter at avgjerda er motteken. Eventuell klage bør grunngjevast og rettast til Miljødirektoratet. Klagen skal sendast til Fylkesmannen, som anten kan ta klagen heilt eller delvis til følge, eller sende han til Miljødirektoratet for endeleg avgjerd.

Med helsing

Kjell Kvingedal
miljødirektør

Eline Orheim
seksjonsleiar

Dokumentet er elektronisk godkjent